

PRÁVNÍ ROZBOR ke smluvnímu ošetření práv duševního vlastnictví v případě využití metody BIM

Autor:
JUDr. Mgr. Pavla Voříšková, Ph.D.

Vydavatel:
Státní fond podpory investic

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY**

Ministerstvo
pro místní rozvoj

Státní fond
podpory investic

červenec 2026

OBSAH

1. Obsah	2
2. Seznam zkratk a pojmů	3
3. Úvod k metodě BIM z pohledu práva duševního vlastnictví	4
4. Přeshraniční projekty vedené metodou BIM z pohledu autorského práva	4
5. Právní povaha IMS a DiMS	6
6. Architektonické dílo jako součást architektonicko-stavební části, dílčí DiMS	8
6.1. Pojmové znaky díla způsobilé pro autorskoprávní ochranu	9
6.2. Ochrana jednotlivých prvků architektonického díla	10
6.3. Co nespadá pod ochranu autorským právem	12
7. Nastínění způsobů oprávněného užití autorského díla (licenční smlouva, quasilicence, mimosmluvní instituty užití díla)	13
7.1. Licence	14
7.2. Quasilicence pro dílo vytvořené na objednávku a pro dílo soutěžní	16
7.3. Zaměstnanecké dílo	17
7.4. Kolektivní dílo	17
7.5. Mimosmluvní instituty užití díla	18
8. Přehled smluvní dokumentace pro projekt vedený metodou BIM se zaměřením na ošetření práv duševního vlastnictví	18
8.1. Smlouva k CDE	19
9. Doporučení závěrem k některým úskalím z oblasti práva duševního vlastnictví ve vztahu k BIM	20
10. Použité zdroje	21

2. SEZNAM ZKRATEK A POJMŮ

AutZ	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
BIM	Správa a řízení informací o stavbě (<i>Building Information Management</i>).
CDE	Společné datové prostředí (<i>Common Data Environment</i>) slouží k uchovávání, spravování a sdílení dat o stavebních projektech.
DiMS	Digitální model stavby je ucelenou částí představující prostorové uspořádání a charakteristiky stavby, jejích konstrukcí a prvků ve strukturované podobě.
IMS	Informační model stavby představuje digitální reprezentaci fyzických a funkčních charakteristik stavby a dalších informací spojených s celým životním cyklem stavby.
ObčZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
SaaS	<i>Software-as-a-Service</i>
Zákon o BIM	Zákon č. 330/2025 Sb., o správě informací o stavbě a vystavěném prostředí a o změně některých dalších zákonů.

3. ÚVOD K METODĚ BIM Z POHLEDU PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Metoda BIM představuje způsob efektivního řízení informací o stavbě v průběhu přípravy, realizace a také po dobu jejího životního cyklu, případně až do fáze demolice/dekonstrukce. Jedním z prvků, které se v rámci metody BIM využívají, je vytvoření tzv. digitálního dvojčete stavby. V rámci BIM jde především o udržení maximální shody virtuálního modelu (digitálního dvojčete) se skutečně odvedenými stavebními pracemi. Řada aktérů v roli investora, dozoru, projektanta, zhotovitele, případně další, se podílejí na procesu vytváření virtuální verze projektu/modelu v reálném čase. Jedním z cílů využívání metody BIM by proto mělo být dosažení totožnosti virtuální stavby se skutečnou stavbou jako jejího digitálního dvojčete.

Toto digitální dvojče, včetně všech databází, souvisejících funkcí a procesů důležitých pro práci s BIM informacemi a daty, je spravováno v systému CDE, komunikačním uzlu všech členů projektového týmu. Vznikající digitální dvojče a na něj navázané, nebo současně s ním vznikající databáze by měly být smluvně ošetřeny. Tím se rozumí **nastavení nejen kvalitní, ale zejména vyvážené smluvní dokumentace z oblasti práva duševního vlastnictví, kam spadá i právo autorské, a to ještě před započítím stavebního projektu vedeného metodou BIM.**

Dostatečné smluvní ošetření práv duševního vlastnictví však bývá často opomíjeno, což se opravdu nevyplácí, neboť v tom nejhorším scénáři může dojít zcela zbytečně k pozdržení, nebo dokonce i k úplnému zastavení stavebního projektu.

4. PŘESHRANIČNÍ PROJEKTY VEDENÉ METODOU BIM Z POHLEDU AUTORSKÉHO PRÁVA

Protože projekty vedené metodou BIM nezřídka přesahují hranice našeho státu, je důležité vědět, že se v autorském právu uplatňuje **tzv. zásada teritoriality**. Podle ní se právní ochrana odvíjí od toho státu, kde se žádá o ochranu (český autorský zákon se použije při užití díla na českém území při dodržení osobního rozsahu).

Společný a charakteristický rys autorského práva všech států světa představuje předmět, který autorské právo chrání a tím je **nehmotné autorské dílo**, nikoli hmotný substrát, na němž je takové autorské dílo zaznamenáno a je předmětem práva vlastnického.

Autorské právo není v celosvětovém měřítku, ale ani v rámci EU jednotně upraveno, byť v poslední době dochází ke stále větší harmonizaci autorského práva v EU přijímáním stále většího počtu nařízení, které oproti směrnicím nemusí být transponovány do právního řádu.

V pozadí autorskoprávní úpravy každého státu stojí historické souvislosti navázané na zvolený autorskoprávní systém, ke kterému se daná země dlouhodobě hlásí. V mezinárodním právu autorském se prosazují, velmi zjednodušeně řečeno, dva velké autorskoprávní systémy, a to angloamerický (*copyright; common law copyright*) vystavěný na tzv. utilitarismu a evropský kontinentální (*droit d'auteur; author's rights*) autorskoprávní systém projevující se uznáním přirozených práv člověka (Česko, Slovensko, Německo, Francie). Protože je autorský zákon **v Česku** založen na přirozenoprávním pojetí, **není umožněno** (na rozdíl od autorskoprávní úpravy USA) **převádět autorská práva a ani se jich vzdát.**

ZÁKLADNÍ AUTORSKOPRÁVNÍ SYSTÉMY A JEJICH ODLIŠNOSTI

Evropský kontinentální – přirozenoprávní pojetí DROIT D'AUTER (AUTHOR'S RIGHTS)	Angloamerický COPYRIGHT (COMMON LAW)
osobnostní princip	majetkový princip
bezformální ochrana autorského díla	bezformální ochrana autorského díla (ale někde registrační princip žádoucí pro vznesení žaloby)
originalita projevující se v jedinečnosti díla (český AutZ); resp. musí odrážet osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě jeho tvůrčí svobody (přístup Soudního dvora EU)	originalita ve smyslu původnosti, vychází od autora díla
autorem jen fyzická osoba	autorem i osoba právnická: objednatel podle doktríny <i>work made for hire</i>
uzavřený katalog výjimek a omezení	otevřený katalog výjimek a omezení (<i>fair use</i> – nikoli však ve Velké Británii)

Nejstarší a nejdůležitější multilaterální smlouvou v autorském právu je Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb.), která stanoví minimální standard ochrany autorských děl (například minimální délku trvání autorských práv) a je jen málo zemí světa, které nejsou smluvní stranou této úmluvy. Česko je jako člen Evropské unie také vázáno jejími právními předpisy.

Českým nejdůležitějším předpisem v oblasti autorského práva je autorský zákon, který se použije přednostně před úpravou občanského zákoníku. Nicméně některé záležitosti AutZ neupravuje, a proto je třeba použít úpravu ObčZ, a to zejména v oblasti smluvního práva. V ObčZ je na rozdíl od AutZ upravena jak obecná část závazkového práva, tak i jednotlivé smluvní typy, jakým je licenční smlouva, nebo smlouva o poskytování digitálního obsahu. Licenční smlouva upravená v ObčZ obsahuje jak obecná ustanovení použitelná pro jakákoli práva duševního vlastnictví, tak zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem (§ 2371 a n. ObčZ).

5. PRÁVNÍ POVAHA IMS A DIMS

Nedílnou součástí CDE tvoří IMS, který představuje otevřenou databázi „*digitální reprezentace fyzických a funkčních charakteristik stavby a dalších informací spojených s celým životním cyklem stavby*“ (§ 2 písm. b) zákona o BIM), a to od jejího návrhu, přes její realizaci až po facility management.

IMS je obvykle složen z DiMS a dalších souvisejících informací o stavbě v elektronické podobě, přičemž jeho nedílnou součástí je také dokumentace stavby (§ 6 odst. 1 písm. f) zákona o BIM).

IMS i DiMS mohou být databázemi. Zákon o BIM správně tuto problematiku práva duševního vlastnictví neřeší a přenechává ji AutZ.

Obecně se databází rozumí soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření (§ 88 AutZ, v souladu s čl. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází i s čl. 5 smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském ze dne 20. prosince 1996, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb. m. s., také „WCT“).

IMS, nebo DiMS může být (nezávisle na sobě):

A. databází, k nimž jsou uplatňována autorská práva:

- 1. pravé autorské dílo souborné** (§ 2 odst. 1 a 5 AutZ);
Ve smyslu ust. § 2 odst. 1 AutZ je vyžadováno splnění pojmového znaku **jedinečnosti**. **Taková databáze se bude v praxi BIM vyskytovat spíše ojediněle a s ohledem na ust. § 2 odst. 2 a 5 AutZ není pro autorskoprávní ochranu databáze takový pojmový znak ani relevantní.**
- 2. autorské (quasisouborné) dílo** (§ 2 odst. 2 a 5 AutZ);
Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvorem a jejíž součásti jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. **Postačuje splnění kritéria, že jde o autorův vlastní duševní výtvor a nemůže tak být vytvořena ryze mechanicky.** Pojem autorská databáze však není synonymem pro dílo souborné, ale jde o podmnožinu souborných děl. U tohoto druhu databáze je chráněna pouze její **struktura, nicméně v případě IMS hraje důležitější roli obsah databáze, který tímto režimem chráněn není.**

Autor databáze k ní má majetková práva autorská dle § 12 odst. 1 a 4 AutZ.

B. databází, k nimž nejsou uplatňována autorská práva, ale zvláštní práva k pořízené databázi:

- 3. sui generis databáze;**
Pořizovatel takové databáze má zvláštní práva k jím pořízené databázi (§ 88-94 AutZ) a tedy se nejedná o autorská práva k databázi. *Sui generis* databáze má původ v právním předpise Evropské unie, ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.
U *sui generis* databáze je **chráněn obsah databáze** jako takový, a to proti neoprávněnému zužitkování či vytěžování. Ochrana se poskytuje jen tehdy, představuje-li:

- a) **pořízení**
Právo *sui generis* databáze **nevznikne v okamžiku, kdy jsou prvky nově vytvářeny a investice je vkládána do vytváření těchto prvků**. Podle Soudního dvora EU (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2004 ve věci C-203/02 The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd.) však databáze *sui generis* může vzniknout, bude-li pořizovatelem vynaložena **investice k získání již existujících prvků a jejich shromáždění do databáze, což je třeba u každého IMS, nebo DiMS důsledně zvažovat**.
- b) **ověření** (pravdivosti) nebo
Databáze *sui generis* vznikne v okamžiku, **ověří-li osoba co do přesnosti či spolehlivosti data. Naopak vytvoří-li je vyplňováním tabulek a jiných obdobných činností ke splnění povinností, pořizovatel databáze zvláštní právo nezíská**.
- c) **předvedení** (prezentace) obsahu databáze
Investiční cíl zde představuje vyhledání nebo zobrazení jednotlivých prvků, které tvoří databázi.

podstatný kvalitativní nebo kvantitativní vklad; to stačí prokázat prostřednictvím investice (časová, finanční, práce, energie), která z povahy věci obnáší míru rizika, časový horizont její návratnosti, přičemž míra výnosu je nejistá.

Doba trvání práv je podstatně kratší než u autorských práv a činí patnáct let od pořízení databáze. Právo pořizovatele databáze je na rozdíl od autorských práv převoditelné; převod se uskutečňuje pouze jako celek. Navíc neobsahuje osobnostní složku.

C. databází, která nespadá pod ochranu AutZ, ale ani pod ochranu právem duševního vlastnictví:

4. **prostá databáze;**

V poslední době se upírá pozornost na tzv. prosté (netvůrčí, neautorské) databáze, neboť stranám (jejich „business“ modelu) nemusí vyhovovat současná právní úprava. Tohoto záměru využila též společnost Ryanair Ltd., které se podařilo přesvědčit Soudní dvůr EU o podřazení své databáze pod prostou databázi (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. 1. 2015 ve věci C-30/14 Ryanair Ltd. proti PR Aviation BV).

Protože prostá databáze není chráněna právem duševního vlastnictví a ani není explicitně upravena ObčZ, nemá povahu absolutních majetkových práv s účinky *erga omnes*. **Ochrany lze proto dosáhnout pouze smluvními závazky s účinky inter partes jak ohledně ochrany struktury, tak obsahu databáze.**

Některé z uvedených databází se budou v praxi u IMS a DiMS vyskytovat častěji, jiné jen zřídka, a může také docházet k souběhu.

Často se v literatuře setkáme s jednoduchou odpovědí na to, jakou právní povahu má IMS, nebo DiMS, že jde o databázi. Nicméně s ohledem na shora uvedené rozeznáváme více druhů databází. **Proto je vždy třeba v každém jednotlivém případě individuálně posoudit, o který druh databáze se jedná a podle toho správně smluvně ošetřit jednotlivá práva a povinnosti.**

6. ARCHITEKTONICKÉ DÍLO JAKO SOUČÁST ARCHITEKTONICKO-STAVEBNÍ ČÁSTI, DÍLČÍ DIMS

Od IMS a DiMS (databáze v databázi) je třeba odlišovat jeho jednotlivé části se separátní právní úpravou. Tyto prvky mohou i nemusí požívat samostatné (autorsko)právní ochrany. Databáze je totiž na takových prvcích nezávislá (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2004 ve věci C444/02 Fixtures Marketing Ltd. proti Organismos prognostikon agonon podosfairou AE), což znamená, že prvky lze oddělit, aniž by tím byl dotčen jejich informační, literární, umělecký nebo jiný obsah. Jednotlivé prvky jsou systematicky nebo metodicky uspořádány právě proto, aby mohly být individuálně přístupné. Nezávislost prvků odlišuje databázi od počítačového programu, u kterého se jeho funkcionality odráží od propojení a vzájemné interakce prvků.

Součástí takové databáze (architektonicko-stavební část DiMS) může být autorskoprávně chráněné nehmotné architektonické dílo, splňuje-li pojmové znaky díla a pak je třeba jednotlivá práva a povinnosti ošetřit licenční smlouvou.

Z pohledu autorského práva není důležité, zda je architektonické dílo zachyceno ve 2D podobě na papíře, např. v podobě architektonické studie, nebo vzniká na počítači jako architektonicko-stavební část DiMS. Autorské právo totiž poskytuje ochranu nehmotnému dílu, nikoli hmotnému substrátu, který takové autorské dílo nese, nebo na němž je zaznamenáno. Zavedení metody BIM proto neznamená žádnou změnu z pohledu autorskoprávní ochrany architektonického díla.

Jak na autorské právo, tak také na samotné architektonické dílo není jak v rámci EU, tak celosvětově jednotně pohlíženo.

SROVNÁNÍ POJETÍ ARCHITEKTONICKÉHO DÍLA V ČR A V ZAHRANIČÍ	
STÁT	ZVOLENÁ KONCEPCE
Česko, Slovensko	V případě tradiční tvorby architektonického díla se za originální dílo obvykle považuje architektonické dílo v podobě architektonické studie (případně již dříve v podobě architektonického návrhu či skici), u které se ponejvíce projeví kreativita autora (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. 23 C 5/2011). Stavbou a případně modelem se ve většině případů rozumí trojrozměrná rozmnoženina architektonického díla (§ 13 odst. 2 AutZ). V případě metody BIM je za originální dílo považováno architektonické dílo v podobě modelu, pokud mu nepředcházely jiné tvůrčí (např. 2D) podoby díla (architektonická studie, architektonický návrh či skica), kde se již projevila kreativita autora natolik, že byly splněny pojmové znaky díla.

Rakousko, Německo	Architektonické dílo je dílem výtvarným, když stavba je rozmnoženinou architektonického díla. Je-li původce stavby (rozmnožitel) totožný s autorem architektonického díla vyjádřeného v podobě plánu, pak nejde o rozmnoženinu, ale o originální dílo vyjádřené stavbou.
Velká Británie	Jako architektonické dílo je chápáno jen vyjádření v podobě stavby či modelu stavby. Pro vyjádření v podobě architektonického návrhu (skici), plánu a projektu, tedy v případě běžné architektonické tvorby, existuje separátní kategorie a tato díla se zpravidla podřazují pod díla grafická. Jak architektonické dílo, tak dílo grafické mají nadřazenou kategorii, kterou je dílo výtvarné.
USA	Architektonickému dílu je poskytnuta dvojí ochrana. Důležitou roli (nikoli však pro splnění autorskoprávní ochrany) hraje správná registrace díla. AWCPA (novela autorského zákona USA z roku 1990) architektonickým dílem rozumí dílo vyjádřené architektonickou kresbou a plánem, ale i stavbou (17 U.S.C. § 102 (a)(8)). Vedle toho však paralelně chrání vývojové části díla vyjádřené architektonickou kresbou, plánem a modelem jako dílo obrazové, grafické nebo sochařské dle 17 U.S.C. § 102(a)(5).

6.1. Pojmové znaky díla způsobilé pro autorskoprávní ochranu

Aby mohlo být jakékoli nehmotné dílo, nejen architektonické, chráněno AutZ, musí splňovat následující pojmové znaky:

1. musí spadat do kategorie děl literárních, uměleckých nebo vědeckých,
2. jedinečnost díla jako výsledek tvůrčí činnosti autora,
3. tvůrčí činnost autora,
4. vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě,
5. absenci vyloučení z autorskoprávní ochrany:
 - a) kvůli dichotomii myšlenky (idey, návrhu) a vyjádření myšlenky,
 - b) pro úřední dílo z důvodu zvýšené ochrany veřejného zájmu.

Všechny shora uvedené pojmové znaky musí být splněny kumulativně, jinak se o autorské dílo nejedná.

Soudní dvůr EU ve své již ustálené judikatuře, která sic není závazná, ale slouží k přibližování právních úprav zemí EU a české soudní orgány by to měly vzít v potaz, označuje za relevantní pojmové znaky díla:

1. originalitu (musí jít o vlastní duševní výtvor) – musí odrážet osobnost autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě jeho tvůrčí svobody (např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 12. září 2019 ve věci C-683/17 Cofemel – Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV),

2. prvky, které jsou vyjádřením takového duševního výtvoru – musí jít o dostatečně přesně a objektivně identifikovatelný předmět (např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 11. 2018 ve věci C-310/17 Levola Hengelo BV proti Smilde Foods BV).

Podle Soudního dvora EU (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 1. 12. 2011 ve věci C-145/10 Eva-Maria Painer proti Standard Verlags GmbH, Axel Springer AG, Sueddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG, Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Koelnischen Zeitung GmbH & Co KG): „o vlastní duševní výtvor autora se jedná tehdy, pokud odráží jeho osobnost. Tak je tomu tehdy, pokud mohl autor při realizaci díla vyjádřit své tvůrčí schopnosti prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě své tvůrčí svobody.“

V dalším svém rozhodnutí (rozsudek ze dne 11. 6. 2020 ve věci C-833/18 Brompton Bicycle Ltd proti Chedech/Get2Get) se vyjádřil tak, že: „bylo zhotovení určitého předmětu dáno technickými úvahami, určitými pravidly, nebo jinými omezeními, v jejichž důsledku nezůstal žádný prostor pro tvůrčí svobodu nebo zůstal prostor natolik omezený, že daná myšlenka i její vyjádření jsou zaměnitelné.“

Byl-li nějaký výsledek lidské činnosti vytvořen ryze mechanicky, nemůže být jako takový původním výsledkem tvůrčí duševní činnosti.

6.2. Ochrana jednotlivých prvků architektonického díla

Autorské právo nechrání pouze architektonické dílo jako celek, ale i jeho jednotlivé vývojové fáze či autorskoprávně silné (jedinečné) prvky (§ 2 odst. 3 AutZ), splňují-li rovněž pojmové znaky díla.

Podle Nejvyššího soudu (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 5 Tdo 815/2009): „Nejvyšší soud opětovně zdůrazňuje, že k tomu, aby samotné části určitého díla podléhaly režimu autorského zákona, nestačí naplnění charakteristických prvků díla podle § 2 odst. 1 autorského zákona pouze u díla jako celku. Dotčené části díla samy o sobě musí mít tyto vlastnosti také, a to včetně toho, že jde o výsledek tvůrčí činnosti, která odráží nezaměnitelnou osobitost autora.“

Každé architektonické dílo se skládá z určitého nepostradatelného základu, který je standartní při zpracování díla a z autorskoprávního vyjádření. Pro rozlišení, které jednotlivé prvky architektonického díla požívají autorskoprávní ochrany a které nikoli, se používá determinace prostřednictvím tzv. silných (autorskoprávně chránitelných) a slabých (nechránitelných) prvků.

Silné prvky jsou takové, které určují autorskoprávní individualitu díla. Níže v tabulce jsou tyto prvky demonstrativně uvedeny, avšak u každého architektonického díla se budou pochopitelně lišit. U některého architektonického díla bude použitý materiál, nebo barva fasády či použitá okna silným prvkem architektonického díla, kdežto u jiného díla tomu může být přesně naopak.

SILNÉ, AUTORSKY JEDINEČNÉ PRVKY DÍLA	SLABÉ PRVKY DÍLA, AUTORSKÝM PRÁVEM NECHRÁNĚNÉ
unikátní, zajímavě řešené uspořádání místností v domě (např. Raumplan); Jako důkaz poslouží půdorysy.	architektonická myšlenka (nápad, námět, hrubá koncepční úroveň)
jedinečné vyjádření tvaru (formy) domu; Forma stavby může být statická nebo dynamická (např. otáčející se fasáda ve směru hodinových ručiček směrem vzhůru). Jako důkaz poslouží bokorysy.	typické znaky architektonického stylu
zajímavě řešené, pevně stojící příčky mezi jednotlivými místnostmi (zajímavě řešené rozdělení hlavního obývacího pokoje od kuchyně skleněnou nebo kamennou stěnou – např. ve vile Tugendhat od autora Miese van der Roheho)	obecné tvary v architektuře (krychle, kvádr atd.)
zajímavé uspořádání oken stavby (např. u Tančícího domu od spoluautorů Vlada Miluniče a Franka O. Gehryho)	inspirace přírodními motivy; Každý se může inspirovat přírodními motivy, jako je tvar oblázku, mušle, květu lilie apod.; (tvůrčí, jedinečné) vyjádření těchto motivů však již může být autor-skoprávně chráněno.
atypické osvětlení domu	povahově předurčené, běžné prvky typické v architektonické tvorbě (okna, dveře, podlahy, stěny apod.)
barva fasády Barva fasády hrála velkou roli v uměleckém stylu De Stijl. Umělci tohoto stylu užívají červenou, modrou, žlutou a černou barvu jako stěžejní barvy díla.	stavebně technická řešení
strop Strop může být rovný, ale i různě atypicky klenutý.	rozměry místností, velikost domu apod.; Tyto parametry jsou zpravidla diktovány klientem.
střecha Střecha může být rovná, ale i různě atypicky zkroucená.	

dekorující prvky stavby Ty se budou často vyskytovat u architektonických stylů Bauhaus (spojení výtvarných a sochařských prvků do jednoho souladu s architektonickým dílem) a secese.	
stavební materiály V některých případech může být užití konkrétního materiálu pro dílo významné v tom smyslu, že bylo-li by zasaženo do díla zaměněním materiálu pro dílo typického, došlo by k dehonestaci díla (užití betonu namísto kamene nebo užití keramického obkladu namísto cihly).	

Určení autorskoprávně chráněných prvků díla není jednoduché, neboť někdy i zajímavý výběr, uspořádání a kombinace slabých prvků může být autorskoprávně chráněn. Soudní dvůr EU se ve věci C-5/08 Infopaq A/S proti Danske Dagblades Forening (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 7. 2009) vyjádřil takto: „Pokud jde o prvky takových děl, na které se ochrana vztahuje, je třeba uvést, že tato díla se skládají ze slov, která - pokud jsou posuzována jednotlivě – nejsou jako taková duševním výtvorem autora, který je užívá. Teprve výběr, uspořádání a kombinace těchto slov autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, který představuje duševní výtvor. Slova jako taková tedy nepředstavují prvky, na něž se ochrana vztahuje.“

Problematika posuzování silných a slabých prvků hraje v autorském právu v architektuře stěžejní roli, proto je třeba jí věnovat při jakémkoli případném zásahu nebo ohrožení autorských práv důležitou pozornost. V tomto je možné odkázat na rozhodování německých soudů, které si to velmi dobře (na rozdíl od českých soudů) uvědomují.

6.3. Co nespadá pod ochranu autorským právem

Některé části IMS tedy mohou podléhat autorskoprávní ochraně, avšak na části IMS představující pouhé údaje a informace samy o sobě, postupy, principy, metody, vzorce, statistické grafy, se autorskoprávní ochrana nevztahuje (§ 2 odst. 6 AutZ). Navíc se na ně nemusí vztahovat ani ochrana vyplývající z ObčZ.

Na obrázcích níže (RHODES, Margaret. Architecture's fine line between stealing and inspiration [online]. Wired, 10. 2. 2015 [cit. 18. 12. 2023]. Dostupné zde: <http://www.wired.com/2015/10/architectures-fine-line-stealing-inspiration/#slide-1>) jsou zobrazeny obecné geometrické tvary, které autorské právo nechrání. Kdyby tomu tak nebylo, první architekt, který by postavil stavbu ve tvaru krychle, by měl na tento tvar monopol a nikdo jiný by již stavbu takového obecného tvaru nemohl postavit.

AUTORSKOPRÁVNĚ NECHRÁNĚNÉ TVARY V ARCHITEKTUŘE

Tvar krychle není možné ani autorskoprávně ani známkoprávně chránit.

Tento tvar „smooth twist“ je možné vidět u staveb Santiaga Calatravy, BIG, SOM, či Info Based Architecture.

Tento „diagrid“ užitý kupříkladu Normanem Fosterem, architektonickým ateliérem Herzog & de Meuron, a ateliérem OMA je dle názoru Margaret Rhodes „fair use - fair move“ tvarem.

Fair use tvar „heroického phallusu“ užitý architekty Normanem Fosterem či Jeanem Nouvelem není explicitně autorskoprávně chráněn.

7. NASTÍNĚNÍ ZPŮSOBŮ OPRÁVNĚNÉHO UŽITÍ AUTORSKÉHO DÍLA (LICENČNÍ SMLOUVA, QUASILICENCE, MIMOSMLUVNÍ INSTITUTY UŽITÍ DÍLA)

Podle českého autorského zákona může být autorem pouze fyzická osoba (člověk), která dílo sama vytvořila. **Autorem tak nemůže být** právnická osoba (např. společnost s ručením omezeným), zvláště ani AI (blíže viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2023, sp. zn. 10 C 13/2023), **která by generovala architektonické návrhy, nebo modely dle zadaných jednoduchých promptů.**

Autorovi vznikají autorská práva k dílu v okamžiku jeho vytvoření v jakékoli vnímatelné podobě. Autor tak nemusí své dílo nikde registrovat, aby dosáhl autorskoprávní ochrany. Postačuje tedy, že dílo splňuje shora uvedené pojmové znaky.

Autorovi náleží k jeho dílu autorská práva:

(§ 11-26 AutZ)

Majetková

Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě **licenční smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva** (licenci); jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění, pokud jde o:

quasilicenci

zaměstn., nebo kolektivní dílo

mimosml. instituty užití díla

Osobnostní

Dílo autora představuje jeho vlastní **duševní výtvor, který je s ním bytostně spjat**, a proto neoprávněný zásah do osobnostních práv autorských způsobí autorovi újmu nemajetkové povahy nebo alespoň její hrozby. Osobnostní práva autorská nejsou totožná s právy na ochranu osobnosti (lživá pomluva osoby v médiích apod.), ale jsou spjata s autorovým dílem = jeho výplodem; výjimečně může dojít k souběhu.

Majetková práva autorská trvají po dobu autorova života a ještě 70 let po jeho smrti (§ 27 odst. 1 AutZ), kdežto osobnostní práva autorská smrtí autora zanikají (§ 11 odst. 4 AutZ). Doba trvání autorských práv je v Evropské unii harmonizována Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, a proto nemůže být z libovůle českých zákonodárců měněna.

7.1. Licence

Tradiční způsob tvorby architektonického díla spočívá zjednodušeně řečeno nejprve ve vytvoření základního konceptu, který se pak kreativně odráží v architektonické studii, na niž navazuje projektová dokumentace pro povolení stavby, nebo pro povolení stavby v případě souboru staveb, nebo dokumentace pro rámcové povolení, dokumentace pro provádění stavby (dále příp. realizační dokumentace a dokumentace skutečného provedení). Celý proces tvorby architektonického díla pak končí realizací stavby (a poté příp. projektovou dokumentací pro odstranění stavby).

Z autorskoprávního hlediska se zpravidla ponejvíce kreativita autora projevuje v architektonickém díle v podobě architektonické studie a další fáze na to navazující představují buď dvojrozměrné rozmnožení architektonického díla, nebo se jedná o vznik tzv. odvozeného díla (§ 2 odst. 4 AutZ). Na realizaci stavby se z autorskoprávního hlediska pohlíží jako na trojrozměrné rozmnožení stavbou architektonického díla (§13 odst. 2 AutZ). Pokud na architektonickou studii navazuje projektovou dokumentací osoba odlišná od autora architektonického díla a neaplikuje se tzv. quasilicence vyplývající se zákona (§ 61 AutZ, nebo § 2634 ObčZ), o níž bude dále pojednáno, pak musí být autorská práva s autorem vypořádána.

Tvorba architektonického díla metodou BIM je založena na trochu odlišném přístupu, neboť vedle samotného architektonického díla, při jehož tvorbě od samého počátku dochází ke vzájemné spolupráci různých osob: architektů, projektantů a dalších členů projektového týmu přispívajících do (jednoho) IMS, vzniká souběžně jedna či více databází. IMS má nadto mnohem širší využití než doposud zpracovávaná projektová dokumentace.

Aby mohly být osoby podílející se na vzniku architektonického díla metodou BIM označeny za spoluautory, musí spoluautorské dílo vznikat **společnou tvůrčí činností** (tedy nezávisle na smluvním ujednání) dvou a více osob do doby **dokončení autorského díla jako díla jediného** (viz starší, ale stále uplatnitelné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 1982, sp. zn. 3 Cz 49/1981). **Spoluautorem tedy není osoba, která dala k vytvoření autorského díla pouze podnět, přispěla poskytnutím pomoci či jen technickou, administrativní, nebo odbornou radou.** Charakteristickým znakem spoluautorství jako nevyskytovanějšího se způsobu tvorby více osob na autorském díle je skutečnost, že příspěvky jednotlivých autorů nejsou způsobilé k samostatnému užití.

Vygenerovaná projektová dokumentace z DiMS by měla být ideálním výstupem, nicméně v některých případech je v praxi nejprve vytvořena projektová dokumentace, na základě níž teprve dochází k vypracování modelu. Bude-li takové projektové dokumentaci předcházet vypracovaná architektonická studie od jiné osoby, je třeba si ověřit, zda jsou autorská práva řádně vypořádána.

Protože se na tvorbě architektonického díla, ale i databáze vedené metodou BIM podílí velké množství osob v různých pozicích (závislá práce – viz zaměstnanecké dílo vs. osoba samostatně výdělečně činná), není vhodné se z řady důvodů spoléhat na tzv. quasilicenci pro dílo vytvořené na objednávku a dílo soutěžní (§ 61 AutZ), nebo pro dílo s nehmotným výsledkem (§ 2634 ObčZ), ale doporučuje se uzavřít vyváženou a precizní licenční smlouvu. Navíc smluvní zakotvení licenční smlouvou může být pro obě strany výhodnější než uzavření pouhé smlouvy o dílo (nebo smluvní dokumentace FIDIC s odkazem na užití díla dle účelu vyplývajícího ze smluvního standardu).

Licenční smlouva jako základní smlouva v oblasti autorského práva tvoří jen jednu stranu mince, jejíž druhou stranu doplňuje smlouva o dílo k hmotnému substrátu, nebo k dílu s nehmotným výsledkem (a to zejména pro metodu BIM). **Byť oblast práva duševního vlastnictví v poslední době čím dál více nabývá na významu, jsou v praxi licenční smlouva, nebo licenční ujednání zahrnutá ve smlouvě o dílo (nebo v nastavené mezinárodní smluvní dokumentaci FIDIC), často upozadována.**

Licenční smlouva se uzavírá k nehmotnému autorskému architektonickému dílu, avšak je třeba ošetřit i další práva z oblasti práva duševního vlastnictví, a to kupříkladu právo autora databáze (uspořadatele) k soubornému či quasisoubornému dílu, nebo zvláštní právo pořizovatele databáze k jím pořízené databázi.

Autor může veřejnému zadavateli, nebo investorovi (příp. jako subdodavatel jiné osobě) poskytnout licenci:

Výhradní

Autor díla nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá. Není-li výslovně ujednán opak, zdrží se i autor výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci (§ 2360 odst. 1 ObčZ). **Pro výhradní licenci je předepsána písemná forma.**

Nevýhradní

Není-li výslovně ujednána výhradní licence, platí, že se jedná o licenci nevýhradní (§ 2362 ObčZ).

7.2. Quasilicence pro dílo vytvořené na objednávku a pro dílo soutěžní

Pokud veřejný zadavatel, nebo investor, příp. jiná osoba, se kterou je autor v pozici subdodavatele, opomene, nebo neuzavře s autorem architektonického díla, nebo autorem databáze (uspořadatele) k soubornému či quasisoubornému dílu, nebo zhotovitelem licenční smlouvu, nebo licenční ujednání, umožňuje mu quasilicence (nevýhradní licence) upravená jak v AutZ (§ 61), tak v ObčZ (§ 2634) užít takové dílo k účelu vyplývajícemu ze smlouvy o dílo (s nehmotným výsledkem) či jiné smlouvy, nebo smluvního standardu.

Uzavírá-li veřejný zadavatel, nebo investor, nebo jiná osoba, se kterou je autor v pozici subdodavatele, smlouvu o dílo přímo s autorem architektonického díla nebo autorem databáze (uspořadatele) k soubornému či quasisoubornému dílu, pak se použije úprava v AutZ (§ 61 AutZ). Dle základní zásady totiž pozdější obecná právní úprava (§ 2634 ObčZ) není způsobilá založit neaplikaci dřívější speciální úpravy v § 61 AutZ (*lex specialis per generalem non derogatur*). Podle nevratitelné právní domněnky v § 61 AutZ zároveň není možné, aby licenci poskytl kdokoli jiný než autor, tj. fyzická osoba.

Naopak podle úpravy § 2634 ObčZ může být zhotovitelem i osoba právnická. Úprava se vztahuje obecně na práva duševního vlastnictví (jak autorská práva, tak práva průmyslová a jiná). Je-li zhotovitelem díla osoba odlišná od autora, například zaměstnavatel v případě zaměstnaneckého díla (§ 58 odst. 1 AutZ), pak se použije právní úprava obsažená v ObčZ (§ 2634). Rovněž tak bude-li vytvořeno dílo s nehmotným výsledkem, které není autorským dílem, ale spadá do oblasti práva duševního vlastnictví, pak by byla poskytnuta quasilicence opět vyplývající z § 2634 ObčZ.

Podle kontroverzního rozhodnutí Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019): „součástí licence poskytnuté objednateli architektonického stavebního díla podle zákonné dispozitivní úpravy komentovaného ustanovení je vzhledem k pravidelnému účelu sjednané smlouvy (není-li sjednáno jinak) zásadně i oprávnění k rozmnožení (popř. též i k jinému účelově souvisejícímu užití) díla nejen stavbou, nýbrž i všemi ostatními způsoby, jež jsou pro realizaci stavby vzhledem k její povaze obvyklé (nebo vzhledem k úpravě veřejného práva stavebního i nutné). Součástí takové licence je pak zásadně i právo podlicence v takovém rozsahu, aby pořízení těchto rozmnoženin mohlo být zhotoveno na podnět objednatele třetími osobami, jež jsou k tomu vzhledem k obvyklé hospodářské praxi (nebo dokonce právními předpisy zejména z oboru veřejného práva stavebního) povoleny.“

Tento způsob *ex lege* (uzavřením smlouvy o dílo) užití díla je však rizikový pro obě strany. K výkladovým potížím smlouvy o dílo dochází v situacích, kdy není účel ve smlouvě o dílo přesně a určitě definován. Určení účelu smlouvy o dílo však není zákonem vyžadováno. Quasilicenci lze použít pouze v případě, pokud nedojde k dehonestaci (architektonického) díla, tedy ke snížení (architektonické) hodnoty díla. V praxi se tedy bude jednat zejména o zásah do silných prvků díla. **Jak již bylo shora naznačeno, je vhodné se s nimi ztotožnit již předem a neřešit tyto záležitosti ex post a vyjasňovat si dodatečně, zda je zásah oprávněný či nikoli.**

7.3. Zaměstnanecké dílo

Je-li vytvořeno autorské dílo zaměstnancem:

- v rámci plnění pracovních povinností vůči zaměstnavateli, a
- na základě pracovní smlouvy, nebo dle dohod konaných mimo pracovní poměr, tj. dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti,

pak vykonává majetková práva autorská k takovému dílu *ex lege* svým jménem a na svůj účet zaměstnavatel. Jedná se o **zaměstnanecké dílo**, přičemž zaměstnanec může se zaměstnavatelem tato zákonná pravidla (licenční a jinou) **smlouvou vyloučit** (§ 58 odst. 1 AutZ). Osobnostní práva autorská zůstávají zaměstnanci ponechána (právo na autorský dohled, nebo případně právo být za autora označen – s výjimkou uvádění díla na veřejnost), ale v důsledku výkonu majetkových práv autorských ze strany zaměstnavatele je možné zaměstnanecké dílo upravit, zpracovat, zveřejnit, spojit s jiným dílem, dokončit v případě prodloužení zaměstnance, zařadit do díla souborného a uvádět jej na veřejnost pod jménem zaměstnavatele.

Zaměstnavatel může právo výkonu majetkových práv autorských postoupit na třetí osobu, ale pouze se svolením autora.

Toto opomenutí lze demonstrovat na jedné německé kauze (BGH, GRUR-Prax 2010, 557, Anm. Ul-rici), kde zaměstnanec v Dolním Sasku vytvořil pro svého zaměstnavatele osobitou (autorskoprávně chráněnou) protihlukovou stěnu. Tyto protihlukové stěny však nakonec nebyly státem Dolní Sasko využity a projekt byl postoupen bez souhlasu zaměstnance pro projekt na výstavbu he-senské dálnice. Zaměstnanec se obrátil na soud pro porušení autorských práv, který mu právo na náhradu škody přiznal.

7.4. Kolektivní dílo

Aby se jednalo o vytvoření kolektivního díla (§ 59 AutZ), musí být dle Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 725/2012) splněny tyto podmínky:

1. na tvorbě díla se podílí více autorů;
2. tvorba díla je vedena z **právně relevantního podnětu** FO, nebo PO, tj. nikoli na základě prostého nápadu, idey, impulzu či iniciativy;
3. objednávka, jako právně relevantní podnět veřejného zadavatele, nebo investora, musí směřovat k vytvoření příspěvku kolektivního díla. **Předmětem smlouvy o dílo musí být vytvoření takového příspěvku, nikoli vytvoření prostého díla na objednávku.** Rozhodný je zde **účel takové smlouvy**, který musí být zjišťován dle konkrétních okolností případu;
4. tvorba díla je vedena konkrétní FO, nebo PO, tj. jedná se o **konstantní dozor** výkonu tvořivé činnosti a její řízení spočívající zejména v udávání celkové koncepce a obsahového, funkčního či hospodářského charakteru díla a jeho konečného vzhledu;
5. dílo je uváděno na veřejnost pod jménem FO, nebo PO, která tvorbu vede;
6. příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití (obdobně jako u díla spoluautorského).

AutZ vytváří u kolektivních děl právní fikci, **podle níž jsou považována za díla zaměstnanecká**, a to i tehdy, byla-li vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele.

7.5. Mimosmluvní instituty užití díla

Autorské dílo může být dále užito bez souhlasu (a případně též svolení) jeho autora jen dle zákonem upravených tzv. mimosmluvních institutů užití díla, mezi které v případě architektonického díla řadíme:

1. užití volného díla, tj. díla, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv autorských (§ 28 AutZ),
2. užití díla vyloučeného ze zákonné ochrany:
 - a) pokud jde o výtvary lidové architektury (§ 3 písm. b) AutZ),
 - b) jedná se o tzv. úřední architektonické (urbanistické) dílo (§ 3 písm. a) AutZ),
 - c) jde o volné užití, tj. užití pro osobní potřebu FO, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, nestano ví-li AutZ jinak,
3. zákonné licence:
 - a) citace (§ 31 AutZ),
 - b) propagace výstavy uměleckých děl a jejich prodeje (§ 32 AutZ),
 - c) svoboda panoramatu (§ 33 AutZ),
 - d) úřední a zpravodajská licence (§ 34 AutZ) - užití díla v odůvodněné míře ve správním (např. stavebním) nebo soudním řízení,
 - e) nepodstatné vedlejší užití díla (§ 38c AutZ),
 - f) licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým:
 - fa) kdo pronajímá, půjčuje nebo vystavuje originál nebo rozmnoženinu díla užitého umění vyjádřeného v užitné podobě nebo architektonické dílo vyjádřené stavbou (§ 38d písm. a) AutZ),
 - fb) pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby, a to v míře nezbytně nutné a při zachování architektonické hodnoty díla (§ 38d písm. b) AutZ) – tato zákonná licence je v praxi velmi důležitá zejména ve fázi *facility managementu*.

8. PŘEHLED SMLUVNÍ DOKUMENTACE PRO PROJEKT VEDENÝ METODOU BIM SE ZAMĚŘENÍM NA OŠETŘENÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Smluvní strany by neměly opomíjet důležitost práv duševního vlastnictví a zajištění odpovídající ochrany, prostřednictvím tohoto minima základních smluv:

1. smlouva o poskytování digitálního obsahu k CDE (v důsledku transpozice směrnice, dříve inominátní smlouva), včetně SLA (*Service Level Agreement*), tj. ujednání o úrovni dostupnosti služeb, která by garantovala úroveň a rozsah poskytovaných služeb. Dále je třeba neopomenout úpravu odpovědnosti a ochranu osobních údajů prostřednictvím *Privacy Policy*;
2. licenční smlouva k CDE;

3. dohoda o mlčenlivosti (NDA) ohledně obchodního tajemství, prostých dat, know-how a jiných důvěrných a chráněných informací s dostatečným utvrzením v podobě smluvní pokuty;
4. licenční smlouva k IMS a DiMS jako databázi, nebo smlouva inominátní k ošetření IMS a DiMS;

V průběhu výstavbového projektu mohou vznikat různé druhy databází IMS i DiMS a je vždy třeba důkladně posoudit, o jaký druh databáze se jedná, kdo je uspořadatelem či pořizovatelem databáze, tj. bude-li uzavírána smlouva licenční, či jiná smlouva, např. k prosté databázi, na niž nedopadá absolutní právní ochrana s účinky *erga omnes*.

5. licenční smlouva k užití architektonického díla (jakožto nezbytná součást BIM-protokolu stanovujícího pravidla pro tvorbu, předání a užívání IMS), které je součástí DiMS, včetně zajištění práv k případně vzniklé databázi, nebo k prvkům nejen z knihovny BIM;

Protože vedle samotného (spolu)autora architektonického díla budou nejen model, ale i samotný DiMS a jeho prvky DiMS používat další členové týmu, je třeba i v tomto případě zajistit kvalitní ošetření práv duševního vlastnictví a zamyslet se nad tím, kdo k čemu bude mít přístup a co může či nesmí měnit.

8.1. Smlouva k CDE

CDE je založeno na serverové nebo cloudové technologii. Půjde o tzv. *cloud computing*, který je obecně definován v § 2 odst. 3 písm. c) zákona č. 264/2025 Sb., o kybernetické bezpečnosti, účinného od 1. 11. 2025, jako „*služba informační společnosti podle právního předpisu upravujícího služby informační společnosti, která umožňuje samoobslužnou správu a široký vzdálený přístup k rozšiřitelnému a pružnému seskupení sdílitelných výpočetních zdrojů, včetně těch, které jsou rozmístěny na více místech.*“

Do konce roku 2022 se ke cloudové technologii uzavírala tzv. inominátní smlouva upravená v § 1746 odst. 2 ObčZ, neboť občanský zákoník neznal typovou smlouvu k úpravě práv a povinností ke cloudové technologii. Situace se změnila v lednu 2023, kdy vstoupila v účinnost novela občanského zákoníku (zákon č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů) implementující směrnici o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. 5. 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb) a směrnici o některých aspektech smluv o prodeji zboží (Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. 5. 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES).

Ve smyslu čl. 2 odst. 2 a recitálu 19 Směrnice o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb se mezi digitální obsah a digitální službu řadí také technologie *Software-as-a-Service*, uplatňující se pro cloud computing. Podle toho, co je formou cloud computingu poskytováno, se v praxi dále rozlišuje *Platform as a Service*, *Infrastructure as a Service*, *Database as a Service*, nebo třeba *Data Warehouse as a Service*.

Veřejný zadavatel či soukromý investor tak bude uzavírat s poskytovatelem CDE buď licenční smlouvu, nebo smlouvu o poskytování digitálního obsahu a služby digitálního obsahu k CDE, často technologií *Software-as-a-Service* (§ 2389a odst. 1 ObčZ), včetně případných licenčních ujednání (§ 2389a odst. 2 ObčZ), nebo může jít o jiný případ.

V případě cloudového SaaS software, zpřístupněný přes on-line aplikaci, neběží na zařízení uživatele, ale na serveru poskytovatele SaaS, nebo třetí osoby, která svůj server poskytovateli služby pronajímá. S cloud computingem ve formě SaaS se pojí výhody představující snížené náklady na hardware a na vývoj, na správu a provoz softwaru, ale také nevýhody, kdy koncový uživatel ztrácí kontrolu nad poskytovanou službou.

9. DOPORUČENÍ ZÁVĚREM K NĚKTERÝM ÚSKALÍM Z OBLASTI PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ VE VZTAHU K BIM

Protože jde o složité právní otázky, které nejsou běžně řešeny, doporučuje se, aby se smluvní strany obrátily na odborníka specializujícího se na toto téma (na autorské právo v architektuře a stavitelství, ideálně ve vztahu k BIM), který jim připraví veškerou smluvní dokumentaci na míru ke všem oblastem, které v této metodice byly zmíněny, nebo poskytne konzultaci.

10. POUŽITÉ ZDROJE:

- SÝKOROVÁ (VOŘÍŠKOVÁ), Pavla. Autorské právo v architektuře, nakladatelství C. H. Beck, 458 s., 2018, dostupná zde: https://www.beck.cz/autorske-pravo-v-architektuře-2160?gclid=CjwKC_Ajw8J32BRBCEiwApQEKgSv4tTypOxkrzkbhxB3HRDF9jZENPj21rDfSmVKS3aNuQO0ydMPxoCEUwQAvD_BwE.
- VOŘÍŠKOVÁ, Pavla. Metoda BIM: smluvní ošetření práv duševního vlastnictví. era21.cz, roč. 2025, č. 4., 11. 11. 2025, dostupné zde: <https://www.era21.cz/cs/clanky/aktualne-z-redakce/2025-11-18-metoda-bim-smluvni-osetreni-prav-dusevniho-vlastnictvi/>.
- VOŘÍŠKOVÁ, Pavla. Máte svá autorská práva dostatečně ošetřena? era21.cz, roč. 2025, č. 3, 11. 9. 2025, dostupné zde: https://www.eramedia.cz/4x56w/era21_3_2025.htm.
- RHODES, Margaret. Architecture's fine line between stealing and inspiration [online]. Wired, 10. 2. 2015 [cit. 18. 12. 2023]. Dostupné zde: <http://www.wired.com/2015/10/architectures-fine-line-stealing-inspiration/#slide-1>.
- Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. 23 C 5/2011.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2023, sp. zn. 10 C 13/2023.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 1982, sp. zn. 3 Cz 49/1981.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 725/2012.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2857/2019.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 5 Tdo 815/2009.
- BGH, GRUR-Prax 2010, 557, Anm. Ulrici.
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2004 ve věci C-203/02 The British Horseracing Board Ltd a další proti William Hill Organization Ltd.
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2004 ve věci C444/02 Fixtures Marketing Ltd. proti Organismos prognostikon agonon podosfairou AE.
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 7. 2009 ve věci C-5/08 Infopaq A/S proti Danske Dagblades Forening.
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 1. 12. 2011 ve věci C-145/10 Eva-Maria Painer proti Standard Verlags GmbH, Axel Springer AG, Sueddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG, Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Koelnischen Zeitung GmbH & Co KG
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 11. 2018 ve věci C-310/17 Levola Hengelo BV proti Smilde Foods BV.
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 12. září 2019 ve věci C-683/17 Cofemel – Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV).
- Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. 1. 2015 ve věci C-30/14 Ryanair Ltd. proti PR Aviation BV.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.
- Směrnice o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. 5. 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. 5. 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES.
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském ze dne 20. prosince 1996, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2002 Sb. m. s., také „WCT“.
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb. o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971.
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 264/2025 Sb., o kybernetické bezpečnosti.
- Zákon č. 330/2025 Sb., o správě informací o stavbě a vystavěném prostředí a o změně některých dalších zákonů.